

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи
Наталія ВІННІКОВА
« 28 » грудня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Науковий семінар
«ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО РОЗРОБКИ ОСВІТНІХ
ПРОГРАМ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»
для аспірантів

спеціальності 012 «Дошкільна освіта»

освітнього рівня третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Дошкільна освіта»

Київ – 2022

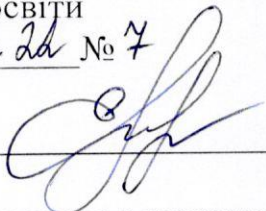
Розробники :

Пономаренко Тетяна Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

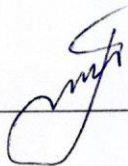
Викладачі:

Пономаренко Тетяна Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної освіти Факультету педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка.

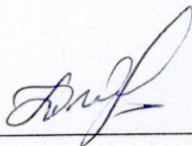
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри дошкільної освіти
Протокол від 16. 12. 22 № 7

Завідувач кафедри Олена ПОЛОВІНА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Дошкільна освіта»
« 16 » 12 20 22 р.

Гарант освітньо-наукової програми Тетяна ПОНОМАРЕНКО

Робочу програму перевірено
« 16 » 12 20 22 р.

Завідувач аспірантури, докторантури Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__» __ 20__ р., протокол № _____

п
і
д
п
и
с

П.І.Б.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО РОЗРОБКИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ДЛЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	4 / 120	
Рік навчання	3	3
Семестр	6	6
Кількість змістовий модулів з розподілом:	4	4
Обсяг кредитів	4	4
Обсяг годин, в тому числі:	120	120
Аудиторні	32	16
Модульний контроль	8	-
Самостійна робота	80	104
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування готовності майбутніх докторів філософії з дошкільної освіти до розробки, затвердження й впровадження освітніх програм для дітей дошкільного віку в освітній процес закладів дошкільної освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

– розширення, поглиблення, узагальнення знань майбутніх докторів філософії з дошкільної освіти про теоретико-методологічні, науково-методичні засади розробки освітніх програм для дітей дошкільного віку; історію їх створення та сутність; особливості їх розробки, затвердження й впровадження в освітній процес закладів дошкільної освіти;

– формування в майбутніх докторів філософії вміння здійснювати аналіз програмного забезпечення в галузі дошкільної освіти; розробляти, затверджувати й впроваджувати програми для дітей дошкільного віку в освітню практику закладів дошкільної освіти.

Інтегральна компетентність.

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми дошкільної освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики

Фахові компетентності.

ФК1 Здатність оперувати науковою термінологією та вибудовувати ієрархію наукових понять за рівнями їх узагальнення; розуміти системність, взаємозв'язок та цілісність психолого-педагогічних явищ і процесів; орієнтуватися у сучасних нормативно-правових документах, тенденціях освітньої політики в Україні; аналізувати освітні процеси в історичній ретроспективі; застосовувати компаративний аналіз щодо вивчення актуальних проблем дошкільної освіти в зарубіжному та вітчизняному контекстах; узагальнювати та мультиплікувати інноваційний досвід у власних дослідженнях.

ФК10 Здатність навчатися протягом життя, підвищувати професійну компетентність, здійснювати професійний саморозвиток, планувати програму професійного самовдосконалення.

3. Результати навчання за дисципліною.

ПРН 15 Аспірант порівнює та оцінює актуальні проблеми дошкільної освіти, проводить моніторинг власних наукових результатів, володіє діагностичним інструментарієм збору та аналізу результатів експериментальної роботи, здатен до експериментальної роботи; здатен до компаративного аналізу програмних документів у галузі дошкільної освіти в контексті вітчизняного та зарубіжного теоретико-методологічного досвіду, розробки освітніх парціальних програм для дітей дошкільного віку, впровадження програм для дітей дошкільного віку в освітній процес закладу дошкільної освіти; реалізації стандарту дошкільної освіти.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні, методичні засади розробки освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку							
Тема 1. Розробка й реалізація програм для дітей раннього й дошкільного віку як умова забезпечення якості дошкільної освіти	16	4	2				10
Тема 2. Розробка й впровадження освітніх програм нового покоління для дітей раннього й дошкільного віку	16	4	2				10
МКР	2						
Змістовий модуль 2. Історія створення й характеристика освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку							
Тема 3. Історія створення й характеристика освітніх програм в радянський період розвитку суспільного дошкільного виховання	12	2					10
Тема 4. Історія створення й характеристика освітніх програм для дітей у період відродження й розбудови національної системи освіти	14	2	2				10
МКР	2						
Змістовий модуль 3. Створення й характеристика освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку на початку XXI-го тисячоліття							
Тема 5. Сучасні вітчизняні комплексні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку	14	2	2				10
Тема 6. Сучасні парціальні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку та програми для дітей з особливими потребами	14	2	2				10

МКР	2						
Змістовий модуль 4. Розробка, затвердження й упровадження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку							
Тема 7. Розробка й затвердження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку	12	2					10
Тема 8. Упровадження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку в освітню практику закладів дошкільної освіти	14	2	2				10
МКР	2						
Усього	120	20	12	-	-	-	80

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Теоретико-методологічні, методичні засади розробки освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку							
Тема 1. Розробка й реалізація програм для дітей раннього й дошкільного віку як умова забезпечення якості дошкільної освіти	15	2					13
Тема 2. Розробка й впровадження освітніх програм нового покоління для дітей раннього й дошкільного віку	5		2				13
Змістовий модуль 2. Історія створення й характеристика освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку							
Тема 3. Історія створення й характеристика освітніх програм в радянський період розвитку суспільного дошкільного виховання	15	2					13
Тема 4. Історія створення й характеристика освітніх програм для дітей у період відродження й розбудови національної системи освіти	15		2				13
Змістовий модуль 3. Створення й характеристика освітніх							

програм для дітей раннього й дошкільного віку на початку XXI-го тисячоліття							
Тема 5. Сучасні вітчизняні комплексні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку	15	2					13
Тема 6. Сучасні парціальні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку та програми для дітей з особливими потребами	15		2				13
Змістовий модуль 4. Розробка, затвердження й упровадження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку							
Тема 7. Розробка й затвердження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку	15	2					13
Тема 8. Упровадження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку в освітню практику закладів дошкільної освіти	15		2				13
Усього	120	8	8	-	-	-	104

5. Програма навчальної дисципліни Змістовий модуль I

Теоретико-методологічні, методичні засади розробки освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку

Тема 1. Розробка й реалізація програм для дітей раннього й дошкільного віку як умова забезпечення якості дошкільної освіти.

Сутність поняття «освітня програма для дітей раннього й дошкільного віку». Розробка й впровадження програмного забезпечення освітнього процесу в закладі дошкільної освіти як результату реалізації організаційної управлінської функції. Розробка й впровадження освітніх програм як умова забезпечення якості дошкільної освіти. Методичні засади розробки освітніх програм: багатовіковий практичний досвід виховання дітей, актуалізований в народній педагогіці; світові, вітчизняні історичні надбання в галузі освіти дітей; філософські, суспільствознавчі, психолого-педагогічні наукові доробки; чинна світова й вітчизняна теорія й практика освіти дітей; результати спеціально організованих психолого-педагогічних досліджень; інноваційні досягнення в галузі теорії та практики дошкільної освіти; сучасні суспільні вимоги до програмних документів у галузі дошкільної освіти. Гуманістична спрямованість освітніх програм для дітей. Державний стандарт дошкільної освіти в Україні як основа для створення сучасних освітніх програм у сфері дошкільної освіти. Інваріантна складова й варіативний компонент комплексних освітніх програм. Зумовленість змісту освітніх

програм необхідністю: забезпечення наступності між ланками освіти в умовах освітньої реформи «Нова українська школа» (НУШ); гармонійного розвитку особистості дитини як основи успіху шкільного та дорослого життя.

Основні поняття теми: освітня програма для дітей раннього й дошкільного віку, якість дошкільної освіти, теоретико-методологічні основи, методичні засади, гуманістична спрямованість, Державний стандарт дошкільної освіти.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 2, 3, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 4, 7].

Лекція 1, 2. Розробка й реалізація програм для дітей раннього й дошкільного віку як умова забезпечення якості дошкільної освіти.

Семінарське заняття 1. Розробка й реалізація програм для дітей раннього й дошкільного віку як умова забезпечення якості дошкільної освіти.

Тема 2. Розробка й впровадження освітніх програм нового покоління для дітей раннього й дошкільного віку.

Відродження й розбудова національної системи освіти. Нормативно-правові засади розроблення, затвердження, впровадження освітніх програм. Гуманізація, деідеологізація дошкільної освіти. Визнання пріоритету загальнолюдських цінностей, самоцінності раннього й дошкільного дитинства. Поліпрограмність, варіативність програмного забезпечення сучасної дошкільної освіти. Розробка варіативних, пов'язаних з регіональною специфікою, типом закладів дошкільної освіти, динамічних, соціально зорієнтованих програм, що системно оновлюються й ґрунтуються на досягненнях світової й вітчизняної освітньої науки й практики. Поступовий, контрольований науковими дослідженнями перехід від централізованого програмного забезпечення освітнього процесу до використання гнучких керівництв і програм. Зумовленість переходу до варіативності програмних документів змінами у вітчизняній системі дошкільної освіти (орієнтація на особистісну педагогіку, відмова від жорстко регламентованих форм освіти дітей; оновлення змісту освіти дітей раннього й дошкільного віку; намагання задовольнити різні освітні потреби населення; новітні педагогічні розробки вчених та практиків; упровадження інноваційних педагогічних технологій в освітній процес ЗДО). Варіативність програмного забезпечення дошкільної освіти як передумова цілісності, цільовідповідності, системності, варіативності, альтернативності, соціальності, науковості, синергетичності, інноваційності освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, його відповідності державним стандартам, функціонування в режимі розвитку. Варіативність програмного забезпечення як умова формування орієнтації фахівців дошкільної освіти на самовизначення, самоорганізацію, моделювання авторських проєктів, апробацію й упровадження нових програмних матеріалів, вибору батьками необхідного дитині того чи іншого ЗДО.

Основні поняття теми: національна система освіти, деідеологізація, загальнолюдські цінності, самоцінність дошкільного дитинства, поліпрограмність, варіативність, моделювання, впровадження. нормативно-

правова основа, закон, концепція, стандарт.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 2, 3, 4, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 4, 7].

Лекція 3, 4. Розробка й впровадження освітніх програм нового покоління для дітей раннього й дошкільного віку.

Семінарське заняття 2. Розробка й впровадження освітніх програм нового покоління для дітей раннього й дошкільного віку.

Змістовий модуль 2.

Історія програмотворення й характеристика освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку

Тема 3. Історія програмотворення й характеристика освітніх програм на початковому етапі розвитку вітчизняної дошкільної освіти.

Концепція й програма дошкільного виховання С. Русової. Інструкція по веденню осередка й дитячого садка (1919 р.). «Програма навичок» (1928 р.). Програма для дитячого садка (книга Є. Тихеевої; 1929 р.). Проект програми для дитячого садка (1932 р.). «Програма виховання» (1934 р.). «Керівництво для вихователя дитячого садка» (1938 р.). «Керівництво для вихователя дитячого садка» (1946 р.; 1953 р.). «Програма виховання в дитячому садку» (1962 р. – 1982 р.; дев'ять видань з деякими змінами). «Типова програма виховання й навчання у дитячому садку» (за ред. Р. Курбатової, М. Подьякова; 1984 р.). Значення та особливості виховання й навчання дітей дошкільного віку на підставі єдиної типової програми. Типова програма виховання й навчання в дошкільному навчальному закладі як основа для розробки регіональних програмно-методичних документів у галузі дошкільної освіти. Єдина типова програма як підґрунтя для навчально-дисциплінарного підходу до виховання дітей дошкільного віку.

Основні поняття теми: інструкція, проект, керівництво, єдина типова програма, навчально-дисциплінарний підхід.

Рекомендовані джерела.

Основні [5].

Додаткові [4].

Лекція 5. Історія програмотворення й характеристика освітніх програм на початковому етапі розвитку вітчизняної дошкільної освіти.

Тема 4. Історія створення й характеристика освітніх програм для дітей у період відродження й розбудови національної системи освіти.

Програма виховання дітей дошкільного віку «Малятко» (1991 р.). Освітня програма розвитку дітей від двох до семи років «Дитина в дошкільні роки» (1991 р.). Програма розвитку, навчання й виховання дітей віку немовляти та переддошкільного віку «Маляточко» (як складова частина програми «Дитина в дошкільні роки»; 1991 р.). Програма виховання й навчання дітей дошкільного віку «Дитина» (1992 р.). Оновлений варіант програми виховання й навчання дітей від трьох до семи років

«Дитина» (2003 р.). Програма «Створення умов природного розвитку дітей у системі дошкільного виховання» (Л. Блудова). Програма з валеології «На варті здоров'я малюків» (Н. Денисенко, Л. Мельник; 1998 р.). Програма розвитку українського мовлення дітей з елементами французької мови для дошкільних закладів з російськомовним режимом «Розцвітай же, слово» (Л. Биваліна; 2000 р.). Програма формування здорового способу життя (Л. Калуська). Програма «Екологічний дошкільний заклад» (1997 р.). Базова програма розвитку дітей дошкільного віку (автор. колектив; наук. кер. О. Кононко; 1999 р.).

Основні поняття теми: утворення, розбудова, незалежна українська держава, Базова програма розвитку дітей дошкільного віку.

Рекомендовані джерела.

Основні [5].

Додаткові [4].

Лекція 6. Історія створення й характеристика освітніх програм для дітей у період відродження й розбудови національної системи освіти.

Семінарське заняття 3. Історія створення й характеристика освітніх програм для дітей у період відродження й розбудови національної системи освіти.

Змістовий модуль 3.

Створення й характеристика освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку на початку ХХІ-го тисячоліття

Тема 5. Сучасні вітчизняні комплексні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку.

Освітня програма для дітей від двох до семи років «Дитина» (2020 р.). (науковий керівник проекту В. Огневюк; авторський колектив: Г. Беленька, О. Богініч, В. Вертугіна та інші; 2020 р.). Освітня програма для дітей молодшого дошкільного віку «Впевнений старт» (загальна наукова редакція – Т. Піроженко; авторська група – Н. Гавриш, Т. Панасюк, Т. Піроженко, О. Рогозянський, О. Хартман, А. Шевчук; 2020 р.). Освітня програма для дітей середнього дошкільного віку «Впевнений старт» (загальна наукова редакція – Т. Піроженко; авторська група – Н. Гавриш, Т. Панасюк, Т. Піроженко, О. Рогозянський, О. Хартман, А. Шевчук; 2019 р.). Освітня програма для дітей саршого дошкільного віку «Впевнений старт» (загальна наукова редакція – Т. Піроженко; авторська група – Н. Гавриш, Т. Панасюк, Т. Піроженко, О. Рогозянський, О. Хартман, А. Шевчук; 2022 р.). Програма освіти дітей раннього та дошкільного віку «Освіта та піклування» (упорядники програми: В. Воронов, К. Ковальчук, О. Рейпольська, С. Сисоєва, К. Станкевич, Н. Піканова 2021 р.). Комплексна програма для дітей раннього і предшкільного віку «Стежина у Всесвіт» (К. Крутій; 2020 р.). Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» (2021 р.) (автор О. Білан, за загальною редакцією О. Низьковської; 2021 р.). Програма розвитку дитини від народження до шести років «Я у Світі» / О. Аксьонова, А. Аніщук, Л. Артемова; наук. кер. О. Кононко; 2019 р.).

Основні поняття теми: комплексна освітня програма.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 2, 3, 4, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 6, 7].

Інтернет-ресурси: [1].

Лекція 7. Сучасні вітчизняні комплексні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку.

Семінарське заняття 4. Сучасні вітчизняні комплексні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку.

Тема 6. Сучасні парціальні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку та програми для дітей з особливими потребами.

Парціальні освітні програми. Комплексна альтернативна освітня програма для дошкільних начальних закладів, що працюють за вальдорфською педагогікою (А. Гончаренко, Н. Дятленко; 2020 р.). Програма та методичні рекомендації з духовно-морального виховання дітей дошкільного віку (О. Шиян, О. Франкевич, А. Казіброда; 2018 р.). Вітаю, театре. Програма для дітей старшого дошкільного віку (Л. Макаренко; 2019 р.). Програма з фізичного виховання дітей раннього й дошкільного віку «Казкова фізкультура» (М. Єфименко; 2019 р.). Програма з морального виховання дітей дошкільного віку «Скарбниця моралі» (Л. Лохвицька; 2019 р.). Програма «Вчимося разом розмовляти болгарською мовою» (Т. Бучацька, Т. Куманова; 2018 р.). Програма для дітей дошкільного віку «Комп'ютерна грамота для малят» (О. Болотова, О. Вайнер, В. Семизорова; 2018 р.). Програма для ЗДО з формування лідерського потенціалу дітей дошкільного віку «Лідер живе в кожному» (Н. Гавриш, О. Безсонова, О. Безрукова, В. Воронов; 2020 р.). Програма «Формування математичної компетентності в дітей дошкільного віку» (Л. Зайцева; 2021 р.). Програма хореографічної діяльності дітей від 3 до 7 років (А. Шевченко; 2020 р.).

Програми для дітей з особливими потребами. Програма «Крок за кроком: програма з корекційно-розвиткової роботи для дітей старшого дошкільного віку з тяжкими порушеннями мовлення (заїкування)» (Л. Ткаченко, І Шаповалова, І. Деуля; 2021 р.). Програма розвитку дітей дошкільного віку з розумовою відсталістю (І. Дуброва, В. Лощених, Л. Шмалько; 2019 р.). Програма розвитку дошкільників з ООП в освітньому середовищі ДНЗ (Л. Коваль, І. Луценко, Н. Компанець; 2018 р.). Програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років (Т. Сак, Л. Прохоренко, Г. Соколова та ін.; 2019 р.). Програма розвитку дітей дошкільного віку з порушеннями слуху (за заг. Ред. К. Луцько; 2019 р.). Програма «Корекційно-розвивальна робота з дітьми молодшого та старшого дошкільного віку із загальним та фонетичним недорозвитком мовлення (І. Кравцова, Л. Страхова; 2019 р.).

Основні поняття теми: парціальна освітня програма, освітня програми для дітей з особливими потребами, аутизм, затримка психічного розвитку, порушеннями опорно-рухового апарату, корекційне навчання.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 3, 4, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 5, 7].

Інтернет-ресурси: [1, 2, 3, 4, 5].

Лекція 8. Сучасні парціальні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку та програми для дітей з особливими потребами.

Семінарське заняття 5. Сучасні парціальні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку та програми для дітей з особливими потребами.

Змістовий модуль 4.

Розробка, затвердження й упровадження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку

Тема 7. Розробка й затвердження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку.

Розробка парціальних програм на засадах *загальнонаукових* (актуальності, науковості, доступності та відповідності програмового матеріалу віковим особливостям розвитку дітей, послідовності, систематичності, концентричності тощо) й *специфічних принципів* (відповідності світському й гуманістичному характеру освіти; єдності виховних і розвивальних, цілей і завдань дошкільної освіти; доцільного поєднання наукової обґрунтованості й можливості практичного застосування; особистісно орієнтованої взаємодії всіх учасників освітнього процесу; раціонального співвіднесення організованої й самостійної, вільної діяльності в дитячому бутті; врахування провідних видів діяльності дітей; забезпечення індивідуального, диференційованого підходів в освітній роботі з дітьми; інтеграції змісту, форм, методів, засобів розвитку, виховання дітей раннього й дошкільного віку тощо). Складові структури освітніх програм у галузі дошкільної освіти. Затвердження Міністерством освіти і науки України освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку. Схвалення програм комісією з дошкільної педагогіки та психології Науково-методичної ради з питань освіти МОН України. Грифування освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку. Особливості діяльності предметних (галузевих) експертних комісій з дошкільної педагогіки та психології. Особливості проведення експертизи об'єктів грифування та прийняття рішень щодо рекомендацій для використання в освітньому процесі ЗДО.

Основні поняття теми: розробка, затвердження, впровадження, грифування, унормованість.

Рекомендовані джерела.

Основні [3].

Додаткові [2, 3, 7].

Лекція 9. Розробка й затвердження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку.

Тема 8. Упровадження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку в освітню практику закладів дошкільної освіти.

Упровадження загальноукраїнських, регіональних, локальних програм на рівні всієї України, регіону та окремого ЗДО. Експертиза освітніх програмних документів у галузі дошкільної освіти. Аналіз програм за показниками: теоретичні основи (концептуальні положення); завдання розвитку й виховання дітей раннього та

дошкільного віку; принципи побудови; структура, характеристика основних компонентів; методичне забезпечення, його властивості; особливості програми; суб'єктивна оцінка переваг і спірних позицій; вид закладу, якому може бути рекомендована програма; прогноз можливих утруднень для педагогічного колективу під час реалізації; зміст професійної підготовки педагогів до роботи за програмою. Відмінності в теоретичних основах і технологічних особливостях програм. Основні напрямки роботи за різними програмами. Прогнозування шляхів їх включення в діяльність закладу дошкільної освіти. Вибір освітніх програм педагогічними колективами ЗДО та особливості їх упровадження в освітній процес закладів дошкільної освіти. Поради щодо вибору освітньої програми закладом дошкільної освіти, особливостей її реалізації в освітньому процесі ЗДО. Порушення прав закладів дошкільної освіти у виборі програм освіти дітей дошкільного віку.

Основні поняття теми: впровадження, аналіз, експертиза, вибір освітньої програми.

Рекомендовані джерела.

Основні [3, 4].

Додаткові [4, 7]

Лекція 10. Упровадження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку в освітню практику закладів дошкільної освіти.

Семінарське заняття 6. Упровадження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку в освітню практику закладів дошкільної освіти.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1 Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (ДФН)

Види діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	10	10
Відвідування семінарських занять	1	6	6
Робота на семінарському занятті	10	6	60
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
Модульна контрольна робота	25	4	100
Максимальна кількість балів	181		
Розрахунок коефіцієнту	$181 : 100 = 1,81$		
Коефіцієнт	1,81		

Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (ЗФН)

Види діяльності	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4
Відвідування семінарських занять	1	4	4
Робота на семінарському занятті	10	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5
Максимальна кількість балів	53		
Розрахунок коефіцієнту	$53 : 100 = 0,53$		
Коефіцієнт	0,53		

6.2 Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№	Вид роботи	Кількість балів		Форми звітності
		ДФН	ЗФН	
1.	Розробити парціальну освітню програму для дітей раннього або дошкільного віку відповідно до теми власного дисертаційного дослідження	5	5	Презентація

6.3. Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	Завдання виконано якісно, самостійно та своєчасно; зміст завдання розкритий у повному обсязі, доцільно обрані інформаційні джерела, дібрана інформація систематизована й проаналізована; аспірант виявив ініціативність у пошуку додаткових джерел інформації та креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
4	Завдання виконано самостійно та своєчасно; зміст завдання загалом розкритий, однак включені матеріали, що не мають безпосереднього відношення до теми; виявлено схильності до системно-наукового аналізу, прагнення до творчого використання набутих знань та умінь, але просліджується наявність незначних помилок.
3	Завдання виконано не своєчасно, має місце порушення логіки й структури розробленого матеріалу; робота не містить авторської думки; в наявності суттєві помилки у виконанні завдання, проте аспірант спроможний усунути їх в освітній взаємодії з викладачем.
0-2	Завдання виконано поверхово, фрагментарно, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення; виконання завдання несвоєчасне; не містить авторської думки.

6.4. Форма семестрового контролю

Семестровий контроль проводиться у формі заліку за результатами поточної успішності (проміжного контролю) з дисципліни «Формування готовності до розробки освітніх програм для дітей дошкільного віку».

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Сутність поняття «освітня програма для дітей раннього й дошкільного віку». Характеристика системи програмного забезпечення освітнього процесу сучасного ЗДО.
2. Розробка програмного забезпечення освітнього процесу в ЗДО як результат реалізації організаційної управлінської функції.
3. Науково-методичні засади розробки освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку.
4. Гуманістична спрямованість освітніх програм в галузі дошкільної освіти.
5. Державний стандарт дошкільної освіти в Україні як основа для створення сучасних освітніх програм у сфері дошкільної освіти.
6. Інваріантна складова й варіативний компонент комплексних освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку.
7. Зміст освітніх програм щодо забезпечення наступності між ланками освіти в умовах освітньої реформи «Нова українська школа».

8. Нормативно-правові засади розроблення затвердження, впровадження програм для дітей раннього й дошкільного віку.
9. Поліпрограманість, варіативність програмного забезпечення сучасної дошкільної освіти.
10. Зумовленість переходу до варіативності програмних документів змінами у вітчизняній системі дошкільної освіти.
11. Поліпрограманість, варіативність, альтернативність програмного забезпечення як умова якості дошкільної освіти.
12. Історія створення й характеристика освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку в радянський період розвитку вітчизняного суспільства.
13. Типова програма виховання й навчання у дитячому садку (1984 р.).
14. Історія створення й характеристика освітніх програм у галузі дошкільної освіти в період утворення й розбудови незалежної Української держави
15. Сучасні вітчизняні комплексні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку.
16. Освітня програма для дітей від двох до семи років «Дитина» (2020 р.).
17. Освітня програма для дітей молодшого дошкільного віку «Впевнений старт» (2020 р.).
18. Освітня програма для дітей середнього дошкільного віку «Впевнений старт» (2019 р.).
19. Освітня програма для дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» (2022 р.).
20. Програма розвитку дитини від народження до шести років «Я у Світі» (2019 р.).
21. Теоретико-методологічні засади розробки програм у галузі дошкільної освіти.
22. Програма освіти дітей раннього та дошкільного віку «Освіта та піклування» (2021 р.).
23. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» (2021 р.).
24. Комплексна програма для дітей раннього і предшкільного віку «Стежина у Всесвіті» (2020 р.).
25. Сучасні вітчизняні парціальні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку.
26. Сучасні вітчизняні освітні програми для дітей з особливими потребами.
27. Розробка комплексних, парціальних освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку та освітніх програм для дітей з особливими потребами в межах Державного стандарту дошкільної освіти.
28. Принципи структурування змісту освітньої роботи з дітьми в комплексних освітніх програмах (інваріантна складова й варіативний компонент).
29. Варіативні освітні програми для дітей дошкільного віку.
 30. Розробка освітніх загальноукраїнських, регіональних, локальних програм для дітей дошкільного віку.
 31. Розроблення програм у галузі дошкільної освіти на засадах загальнонаукових і специфічних принципів.
 32. Складові структури розробки освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку.
 33. Затвердження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку.
 34. Упровадження загальноукраїнських, регіональних, локальних програм для дітей дошкільного віку.
 35. Аналіз освітніх програм загальноукраїнських, регіональних, локальних програм для дітей дошкільного віку.

36. Вибір освітніх програм педагогічними колективами ЗДО.
37. Особливості впровадження програм в освітній процесі закладів дошкільної освіти.
38. Програма та методичні рекомендації з духовно-морального виховання дітей дошкільного віку (2018 р.).
39. Вітаю, театре. Програма для дітей старшого дошкільного віку (2019 р.).
40. Комплексна альтернативна освітня програма для дошкільних начальних закладів, що працюють за вальдорфською педагогікою (2020 р.).

6.5. Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. (Державний стандарт дошкільної освіти). Нова редакція. 2021. URL: <https://ezavdnz.mcfr.ua/book?bid=37876> (дата звернення: 07.02.2022).
2. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проекту В. О. Огнев'юк; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В.М. Вертугіна [та ін.] ; наук. ред. Г. В. Беленька ; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.
3. Інструктивно-методичний лист МОНмолодьспорту України «Про розроблення програм для дошкільної освіти» № № 1/9-152 від 28.02.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-152736-13#Text> (дата звернення: 07.02.2023).
4. Методичні рекомендації МОН України «Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2022/2023 навчальному році». URL: https://docs.google.com/spreadsheets/d/1-6Qn3PRPqSpDreBZkBFwaPO_ZVWwhAkO-FGGutGpmC8/edit#gid=1947501369 (дата звернення: 07.02.2023).
5. Пономаренко Т. О. Теорія і методика формування управлінської культури керівників дошкільної освіти : монографія. Суми : Вінниченко М. Д., 2017. С. 42–61.

Додаткові:

1. Лист МОН України від 14.09.2022 1/10686-22 «Про переліки навчальної літератури та навчальних програм, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в освітньому процесі закладів освіти у 2022/2023 навчальному році». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/632/316/839/6323168392e90201892187.pdf> (дата звернення: 07.02.2023).
2. Методичні рекомендації «Про здійснення комплексної експертизи об'єктів грифування (крім електронних) та критеріїв їх оцінювання з метою надання оцінки доцільності надання відповідного грифа Міністерства освіти і науки України». Схвалено Вченою Радою ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 27 січня 2021р. Протокол №1. URL: <https://drive.google.com/file/d/10tSZkU3ubExSo5CeJ2wMiZNBYoOАНKpb/view> (дата звернення: 07.02.2023).
3. Наказ МОН України «Про затвердження порядку надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам» від 20.07.2020 № 931. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1119-20#Text> (дата звернення: 07.02.2023).
4. Пономаренко Т. О. Управління в системі дошкільної освіти : навч. посібник. Краматорськ, КЕГІ, 2012. С. 135–173.
5. Програма підтримки розвитку дитини дошкільного віку «Стежина». Комплексна альтернативна освітня програма для закладів дошкільної освіти, що працюють за вальдорфською педагогікою / А. Гончаренко, Н. Дятленко. 2022, НАІП. 256 с.
6. Програма розвитку дитини від народження до шести років «Я у світі» / наук.

ред. та упорядник О. Кононко. Київ. «МЦФЕР-Україна», 2019. 488 с.

7. Про незрозумілість і недоречність змісту вимог до формування освітньої програми. *Практика управління дошкільним закладом*. 2022. № 9. С. 16–18.

Інтернет-ресурси:

1. «Віконечко». Програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років / за ред. Л. Прохоренко. 2018. 236 с. URL: <https://ispukr.org.ua/?p=4460>

2. Вітаю, театре! Старший дошкільний вік / Л. Макаренко. Шкільний світ, 2021. URL: <https://www.yakaboo.ua/ua/vitaju-teatre-starshij-doshkil-nij-vik.html> (дата звернення: 07.02.2023).

3. Дитяча хореографія: прогр. та навч.-метод, забезпеч, хореогр. діяльн. дітей від 3 до 7 років : навч.-метод. посіб. / А. Шевчук. К. : Шк. світ, 2020. 128 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/programy-rozvytku-ditey/6dityacha-horeografiya-shevchuk.pdf>

4. «Зерно любові». Програма духовно-морального виховання дітей / О. Шиян, О. Франкевич, Н. Патуляк, Г. Іванців, Л. Зеленко, Л. Цюпа, А. Казіброда. Львів: ДНЗ Львівське ВПУ ІКТ, 2018. 61 с.

URL:

<https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/2021/Prohramy/25.01/Prohrama%20Zerno%20lyubovi.pdf> (дата звернення: 07.02.2023).

5. Крок за кроком. Програма з корекційно-розвиткової роботи для дітей з тяжкими порушеннями мовлення / Л. Ткаченко, І. Деуля, І. Шаповалова. Мандрівець, 2021. 72 с. URL: <https://www.yakaboo.ua/ua/krok-za-krokom-programa-z-korekcijno-rozvitkovo-roboti-dlja-ditej-starshogo-doshkil-nogo-viku-z-tjazhkimi-porushennjami-movlennja-zaikannja.html>

6. Українське дошкілля. Програма розвитку дитини дошкільного віку (оновлена) / О. Білан. Мандрівець, 2022. 216 с.

URL: <https://mandrivets.com/ukrains-ke-doshkillja-programa-rozvitku-ditini-doshkil-nogo-viku.html>

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль І

Теоретико-методологічні, методичні засади розробки освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку

Семінарське заняття 1

Тема 1. Розробка й реалізація програм для дітей раннього й дошкільного віку як умова забезпечення якості дошкільної освіти.

Теоретична частина.

Питання для обговорення

1. Сутність поняття «освітня програма для дітей раннього й дошкільного віку».
2. Розробка програмного забезпечення освітнього процесу в закладі дошкільної освіти як результату реалізації організаційної управлінської функції.

3. Науково-методичні засади розробки освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку.
4. Гуманістична спрямованість освітніх програм у галузі дошкільної освіти.
5. Державний стандарт дошкільної освіти в Україні як основа для створення сучасних освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку.
6. Зумовленість змісту освітніх програм необхідністю забезпечення наступності між ланками освіти в умовах освітньої реформи «Нова українська школа» (НУШ).

Практична частина.

Підготувати відео-презентацію: Державний стандарт дошкільної освіти в Україні – основа для створення сучасних освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 2, 3, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 4, 7].

Семінарське заняття 2

Тема 2. Розробка й впровадження освітніх програм нового покоління для дітей раннього й дошкільного віку

Теоретична частина.

Питання для обговорення

1. Відродження й розбудова національної системи освіти України.
2. Гуманізація, деідеологізація дошкільної освіти, визнання пріоритету загальнолюдських цінностей, самоцінності дошкільного дитинства.
3. Поліпрограменість, варіативність програмного забезпечення сучасної вітчизняної дошкільної освіти.
4. Варіативність програмного забезпечення дошкільної освіти як передумова інноваційності освітнього процесу в закладі дошкільної освіти.
5. Варіативність програмного забезпечення як умова формування орієнтації фахівців дошкільної освіти на вдосконалення фахової компетентності.

Практична частина.

Розробити зміст семінару-тренінгу «Варіативність програмного забезпечення освітнього процесу ЗДО як умова актуалізації управлінсько-педагогічної творчості фахівців дошкільної освіти».

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 2, 3, 4, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 4, 7].

Змістовий модуль 2

Історія створення й характеристика освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку

Семінарське заняття 3

Тема 4. Історія створення й характеристика освітніх програм для дітей у період відродження й розбудови національної системи освіти

Теоретична частина.**Питання для обговорення**

1. Значення розробки й упровадження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку в радянський період розвитку суспільного дошкільного виховання.
2. Сутність освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку радянського періоду розвитку суспільного дошкільного виховання.
3. Особливості впровадження програм означеного періоду в практику дошкільної освіти.

Практична частина.

Розробити зміст лекції-дискусії «Варіативність програмного забезпечення освітнього процесу як умова діяльності закладу дошкільної освіти в режимі розвитку».

Рекомендовані джерела.

Основні [5].

Додаткові [4].

Змістовий модуль 3**Створення й характеристика освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку на початку XXI-го тисячоліття****Семінарське заняття 4**

Тема 5. Сучасні вітчизняні комплексні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку.

Теоретична частина.**Питання для обговорення**

1. Значення розробки й упровадження сучасних вітчизняних комплексних програм в освітній процес закладу дошкільної освіти.
2. Сутність сучасних вітчизняних комплексних програм для дітей раннього й дошкільного віку.
3. Особливості впровадження сучасних вітчизняних комплексних програм в практику дошкільної освіти.

Практична частина.

Підготувати відео-презентацію: сучасні вітчизняні комплексні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 2, 3, 4, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 6, 7].

Семінарське заняття 5

Тема 6. Сучасні парціальні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку та програми для дітей з особливими потребами.

Теоретична частина.**Питання для обговорення**

1. Значення розробки й упровадження сучасних вітчизняних парціальних програм та програм для дітей з особливими потребами в освітній процес ЗДО.

2. Сутність сучасних вітчизняних парціальних програм та програм для дітей з особливими потребами для дітей раннього й дошкільного віку.

3. Особливості впровадження вітчизняних парціальних програм в практику дошкільної освіти.

Практична частина.

Підготувати відео-презентацію: сучасні вітчизняні парціальні освітні програми для дітей раннього й дошкільного віку та програми для дітей з особливими потребами.

Рекомендовані джерела.

Основні [1, 3, 4, 5].

Додаткові [1, 2, 3, 5, 7].

Інтернет-ресурси: [1, 2, 3, 4, 5].

Змістовий модуль 4

Розробка, затвердження й упровадження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку

Семінарське заняття 6

Тема 8. Упровадження освітніх програм для дітей раннього й дошкільного віку в освітню практику закладів дошкільної освіти.

Теоретична частина.

Питання для обговорення

1. Упровадження загальноукраїнських, регіональних, локальних програм на рівні всієї України, регіону та окремого закладу дошкільної освіти.

2. Експертиза освітніх програмних документів.

3. Аналіз програмних матеріалів за певними показниками.

4. Відмінності в теоретичних основах і технологічних особливостях програм.

5. Вибір освітніх програм педагогічними колективами ЗДО та особливості їх упровадження в освітній процес закладів дошкільної освіти.

6. Поради щодо вибору освітньої програми закладом дошкільної освіти, особливостей її реалізації в освітньому процесі ЗДО.

7. Порушення прав закладів дошкільної освіти у виборі програм для дітей дошкільного віку.

Практична частина.

Розробити зміст лекції з аналізом та обговоренням конкретних ситуацій з реальної управлінської практики «Впровадження програм для дітей раннього й дошкільного віку в освітню практику закладів дошкільної освіти»

Рекомендовані джерела.

Основні [3, 4].

Додаткові [4, 7]